

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026
mart

**TOSHKENT SHAHRIDAGI TURIN
POLITEXNIKA UNIVERSITETI**

*Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiya
materiallari to'plami*

**“GLOBAL RAQAMLI INTEGRATSIYALASHUV:
2030-YILGACHA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA
TEXNOLOGIK VA INDUSTRIAL SANOATNI RIVOJLANTIRISH
ORQALI MIKRO VA MAKROIQTISODIY BARQAROR
O'SISHNI TA'MINLASH DOLZARBLIGI”**

**“GLOBAL DIGITAL INTEGRATION: THE RELEVANCE OF
ENSURING MICRO AND MACROECONOMIC SUSTAINABLE
GROWTH THROUGH TECHNOLOGICAL AND INDUSTRIAL
DEVELOPMENT IN THE TRANSITION TO A GREEN
ECONOMY BY 2030”**

**«ГЛОБАЛЬНАЯ ЦИФРОВАЯ ИНТЕГРАЦИЯ:
АКТУАЛЬНОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО
МИКРО- И МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА ЧЕРЕЗ
РАЗВИТИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ И ИНДУСТРИАЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ В ПЕРЕХОДЕ К ЗЕЛЁНОЙ
ЭКОНОМИКЕ К 2030 ГОДУ»**

3-MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

*Elektron nashr.
2026-yil, mart.*

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ixamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

ICT week Uzbekistan 2025: Milliy texnologiyalar haftaligining yakunlari va ularning O'zbekiston IT-ekotizimiga ta'siri.....	16
Jumaboyev Akmaljon Sheraliyevich	
THE ROLE OF STATE FINANCIAL CONTROL IN THE EFFICIENT USE OF BUDGET FUNDS	20
Gulyor Akhmatovna Kasimova, Biybinaz Makhmut qizi Esenbaeva	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ПЛАТЁЖНЫХ СИСТЕМ В ФОРМИРОВАНИИ ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМЫ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	22
Шамахмудова Шоира Олег кизи	
UZBEKISTAN'S STRATEGY FOR TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: LABOR MARKET TRANSFORMATION, CHALLENGES AND PROSPECTIVE OPPORTUNITIES.....	27
Akbarova Barno Shukhratovna, Chintemirova Diyora Shukhratovna	
MODELS FOR MANAGING EDUCATIONAL REFORMS IN THE CONTEXT OF CULTURAL DIFFERENCES.....	32
Abdulmajeed Nabeel Azouz	
4-SANOAT INQILOBINING RAQAMLI TURIZMGA TA'SIRINI BAHOLASH	38
Sevinchova Nilufar Ne'mat qizi	
КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ESG-ТРАНСФОРМАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ДРАЙВЕР ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ.....	41
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA FOIZSIZ MOLIYA MEKANIZMLARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	44
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	47
Tadjimirzayev Anvar Abduvaxidovich	
RAQAMLI IQTISODIY DINAMIKANI KOMPLEKS FUNKSIYALAR YORDAMIDA MODELLASHTIRISH.....	52
Ibrohimova Nilufar Qahramon qizi	
SANOAT SEKTORIDA BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" INVESTITSİYALARINING IQTISODIY AHAMIYATI.....	55
Ibragimov Zaxid Taxirovich	
LOGISTIKA PROVAYDERLARI XIZMATLARIDAN FOYDALANISH ASOSIDA TEMIR YO'L TRANSPORTI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH.....	59
Raximov Xasan Shukurjonovich	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ИНСТРУМЕНТОВ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ В РАЗЛИЧНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ	64
Сидиков Зиёдулло Равшанович, Холиярова Шохиста Кахрамоновна	
SUG'URTA TASHKILOTLARINING BOZOR IQTISODIYOTIDAGI AHAMIYATI	68
Azamatova G.I.	
DON MAHSULOTLARINI YETISHTIRISH VA QAYTA ISHLASHDA INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	71
Po'latova Sug'diyona, S.Y.Xamidova	
MAHALLIY BUDJETLARNING DAROMAD BAZASINI KENGAYTIRISH ASOSIDA XARAJATLAR BARQARORLIGINI TA'MINLASH (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA).....	74
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA SOLIQ IMTIYOZLARI VA PREFERENSIYALARINING IQTISODIY AHAMIYATI.....	77
Allaberganova Kumush Javlonbek qizi, Beknazarova N.T.	

РАЗВИТИЕ OPEN BANKING КАК ДРАЙВЕР ФОРМИРОВАНИЯ КОНКУРЕНТНОЙ ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМЫ В УЗБЕКИСТАНЕ	80
Эшмуротов Дониёр Ихтиёр ўғли	
NAVIGATING TAX RISKS ARISING IN THE MANAGEMENT OF ENTERPRISES.....	83
Maxmudov Rahimjon Hamid o'g'li	
DVIGATELNING TASHQI TEZLIK TAVSIFNOMASIGA DVIGATEL QUVVATI, TIRSAKLI VALINING MAKSIMAL AYLANISHLAR SONI, SOATLI YONILG'I SARFI VA SOLISHTIRMA YONILG'I SARFLARIGA TA'SIRI.....	86
Abdug'aniyev Shohruh Oxunjon o'g'li, Abdusattorov Nodirjon Abduljalil o'g'li	
FROM TRADITIONAL BANKING TO FINTECH ECOSYSTEMS: PERFORMANCE IMPLICATIONS	90
Rano Parpieva	
ZAMONAVIY SHAROITDA MEHNAT MOTIVATSIYASI NAZARIYASINI RIVOJLANTIRISHDA INSONIY MUNOSABATLAR MAKTABINING AHAMIYATI	92
Aslanov Aziz Mexmonovich	
ВОДНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ КОМПРОМИСС В СИСТЕМЕ ЦУР УЗБЕКИСТАНА: ЭМПИРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ МЕЖЦЕЛЕВЫХ КОНФЛИКТОВ	96
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
THE ECONOMIC IMPORTANCE OF INTERNATIONAL TRADE AND ITS ROLE IN GLOBAL GROWTH	99
Nurova Farog'at Salohiddin qizi	
AHOLINING MOLIYAVIY FIRIBGARLIKKA ALDANISH EHTIMOLINI KAMAYTIRISHDA MOLIYAVIY TA'LIMNING O'RNI.....	102
Irgashev Anvar Farxodovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TASHQI SAVDONI OPTIMALLASHTIRISH VA ENERGETIKA XAVFSIZLIGINI BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	105
Nosirbekov Sanjarbek Toxirbekovich	
SANOATDA IQTISODIY MOLIYAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH	107
Turaboyev Ibroxim Ismoil o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	111
Xakimov Akbar Anvarovich	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI SOHASIDA NOMODDIY AKTIVLARNING IQTISODIY MAZMUN-MOHİYATI	114
Ishanqulov Izzatilla Nurillayevich	
MEHNAT HAQIDAN OLINADIGAN SOLIQLAR VA MAJBURIY TO'LOVLAR HISOBINI O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOLIQ KODEKSI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	117
Nomozov Ilhomjon Ziyodullo o'g'li	
FINTECH TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TIJORAT BANKLARI RAQAMLI INFRATUZILMASINI MODERNIZATSIYA QILISH	119
Hazratkulov Faxriyor Abdumuxammad o'g'li	
ОЦЕНКА ЛИДЕРСКОЙ ЗРЕЛОСТИ ОРГАНИЗАЦИЙ СФЕРЫ КУЛЬТУРЫ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ КРЕАТИВНОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА	122
Абдусаламова Фароғат Сунатиллаевна	
STATE OF DEVELOPMENT AND DYNAMICS OF THE FRUIT PROCESSING INDUSTRY.....	125
Yusufova Laylo Gayrat kizi	
STARTAP LOYIHALARINING MILLIY IQTISODIYOTNING INNOVATSION RIVOJLANISHIDAGI ROLI.....	132
Ko'chimova Madinabonu Qaxramon qizi, Sheraliyev Nurbek Jumanazar o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARI SAMARADORLIGI VA BOZOR QIYMATINI SHAKLLANTIRISHNING KO'P FAKTORLI MODELLARI	135
Jumatova Gulzar Maxmud qizi	

INNOVATSION RIVOJLANISHDA MEHNAT RESURSLARINING SAMARADORLIGINI HISOBLASH USULLARI.....	139
Artiqova O'g'iljon Zafar qizi	
INSTITUTIONAL FEATURES OF STATE REGULATION OF PRODUCT QUALITY MANAGEMENT	143
Atakulov Askad Raimkulovich	
TA'LIM MARKAZINING OBRO'SI VA RAQOBATBARDOSHLIGIGA MALAKALI XODIMLARNING TA'SIRINI BAHOLASH.....	146
Razzoqova Zebo Xusniddinova	
THE IMPACT OF RAPID TAX DISPUTE RESOLUTION SYSTEMS ON THE BUSINESS ENVIRONMENT AND PROSPECTS FOR THEIR DEVELOPMENT.....	149
Solihova Xumora Xasan kizi	
МОДЕЛИРОВАНИЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО ВЛИЯНИЯ ОБЩЕСТВА 5.0 НА УСТОЙЧИВОЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ СТРАН БРИКС-Т.....	153
Калдибаев Нурлан Алимжанович	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY SHAFFOFLIKNING INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIRI.....	156
Kurashev Sobir Saidmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY O'ZIGA XOS JIHATLARI	159
Po'latova Mavluda Sanjar qizi	
ПРИЗНАКИ ПРОБЛЕМНЫХ КРЕДИТОВ И УПРАВЛЕНИЕ ИХ КАЧЕСТВОМ.....	162
Улмасой Ахмедова Хусан кизи	
THE ECONOMIC ESSENCE OF LABOR AND ITS INTERPRETATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS.....	165
Nomozov Ilhomjon Ziyadullah ugli	
MADANIYLASHTIRILGAN GO'SHTNING QAYTA ISHLANGAN GO'SHT MAHSULOTLARI XOM ASHYOSIDA ISHTIROKI.....	168
Xaydarova Sitara Suranbay qizi	
NOMODDIY AKTIVLAR AUDITIDA RISKLARNI BAHOLASH VA AUDITORLIK DALILLARINI TO'PLASH USLUBIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	170
Ishanqulov Izzatilla Nurillayevich	
MEHNAT HAQI AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA XALQARO AUDIT STANDARTLARI (ISA) KONTEKSTIDAGI TALQINI.....	173
Nomozov Ilhomjon Ziyodullo o'g'li	
BANK RISKLARINING BANK FAOLIYATIDAGI AHAMIYATI, TURLARI VA XUSUSIYATLARI.....	175
Hakimova Nargiza Abduraimovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA TADBIQ QILISH YO'NALISHLARI VA INSTRUMENTLARI TAHLILI	180
Abdurahmonov Abdumalik Abdurashidovich	
MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF SUBJECTS ENGAGED IN MEAT PROCESSING IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE DIRECTION.....	184
Sitara Khaydarova	
"XAVFSIZ SHAHAR" TIZIMLARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	188
Iminov Akbarjon Odiljon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA NATIJAGA YO'NALTIRILGAN BYUDJETLASHTIRISHNI JORIY ETISHDA DAVLAT MOLIVASI STATISTIKASI: JORIY HOLAT VA ISTIQBOLLI REJALARI.....	190
Artikov Baxtiyor Maxkamovich	
DAVLAT QARZINI SAMARALI BOSHQARISH VA BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHNI TA'MINLASH MEXANIZMLARI	193
Sattoriy Fayzulloh Abdijabbor o'g'li	

O'Z KAPITALI HISOBINI YURITISHDA XALQARO MOLIYAVIY HISOBOT STANDARTLARINI QO'LLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	196
Axmedov Latayibxon Mamitxonovich	
BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH ORQALI KORXONA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	200
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
THE IMPACT OF MANAGING THE INTERREGIONAL MOBILIZATION OF QUALIFIED TEACHERS ON THE QUALITY OF EDUCATION.....	202
Karimov Dostonjon Karimovich	
O'ZBEKISTON KIMYO SANOATI KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI HOLATI.....	204
Suyarov Shaxzod Salim o'g'li	
ФАКТОРЫ И ПРОБЛЕМЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ В УЗБЕКИСТАНЕ.	206
Гимранова О. Б.	
ASSESSING DIGITAL MATURITY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: AN INTEGRATED FRAMEWORK APPROACH.....	209
Berdiyev Temurbek	
ТЕОРЕТИКО-НАУЧНЫЕ ОСНОВЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЙ НЕФТЕГАЗОВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	213
Бекмухамедова Малика Искандарбековна	
ACADEMIC STAFF PERFORMANCE AND HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN MODERN UNIVERSITIES	218
Sultonboyeva Munira, Sultanova Kamila	
IQTISODIYOTDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI.....	223
Amirov Otabek Xudoyberdi o'g'li	
TRANSPORT TIZIMI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	226
Mannonov Shoxruhmirza Abdurashid o'g'li	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI SOHASIDA MOLIYAVIY NATIJALAR AUDITI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING YAXLIT TIZIMI	231
Bekchanov Faxriddin Atabekovich	
FINANCING SYSTEM OF EXPORT ACTIVITIES OF SMALL BUSINESS ENTITIES IN THE IMPROVING....	234
Karamatdinova Aysawle Paraxatovna	
GENERATIV SUN'IY INTELLEKT INFRATUZILMASINING MINTAQAVIY IQTISODIYOTNI TRANSFORMATSIYA QILISHDAGI O'RNI	236
Saidov Jaloladdin Allaberganovich	
STRATEGIC INTEGRATION OF DIGITAL MARKETING TECHNOLOGIES IN SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES: DRIVERS, BARRIERS, AND ECONOMIC PERFORMANCE.....	239
Pirmatov Oybek Shovkat ugli	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNING HUDUDIY RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI.....	243
Reimbergenov Xurrambek Xushnudovich	
FEATURES AND PRINCIPLES OF ECONOMETRIC MODELING OF INDUSTRIAL DEVELOPMENT.....	246
Choriev Tolib Azamovich	
FEATURES OF INVESTMENT BEHAVIOUR IN THE CONTEXT OF FINTECH TECHNOLOGY DEVELOPMENT	251
Karimova Nurjakhon Olim kizi	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA HUDUDIY INFRATUZILMAGA INVESTITSİYALARNI JALB ETISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	255
Ismoilov Azizbek Rustamjon o'g'li	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON BOZORLAR ORQALI XALQARO SAVDONI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	259
Hamroyeva Umida	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA TEXNOLOGIK MODERNIZATSIYANING IQTISODIY MAZMUNI VA NAZARIY ASOSLARI.....	262
Sarimsaqov Sherzod Xamidovich	
INCREASING THE COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES IN THE CONSTRUCTION MATERIALS INDUSTRY	268
Toshpulatov Asronbek Mutalibovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINING KAPITAL BOZORI ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI.....	272
Otabek Oltiboyev	

O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINING KAPITAL BOZORI ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI

Otabek Oltiboyev

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur tezisda O'zbekiston tijorat banklarining kapital bozori orqali resurs bazasini kengaytirish amaliyoti va istiqbol-lari tahlil qilingan. Bank resurslari tarkibida kapital bozori instrumentlarining o'rni, obligatsiyalar chiqarish amaliyoti, xalqaro kapital bozori-dan mablag' jalb qilish imkoniyatlari hamda ushbu jarayonning institutsional va huquqiy asoslari yoritilgan. Shuningdek, tijorat banklarining kapital bozori orqali resurs jalb qilish imkoniyatlarini cheklayotgan omillar aniqlanib, milliy valyutadagi obligatsiyalar emissiyasini rag'batlantirish, institutsional investorlar bazasini kengaytirish, banklarning kredit reytingi va moliyaviy shaffofligini oshirish bo'yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, resurs bazasi, kapital bozori, obligatsiyalar, korporativ obligatsiyalar, moliyaviy resurslar, institutsional investorlar, kredit reytingi, moliyaviy shaffoflik, resurslarni diversifikatsiya qilish.

Abstract. This thesis analyzes the current practice and prospects of expanding the resource base of commercial banks in Uzbekistan through the capital market. Particular attention is paid to the role of capital market instruments in the structure of bank resources, bond issuance practices, opportunities for raising funds from international capital markets, and the institutional and legal framework supporting these processes. The study also identifies factors limiting banks' access to capital market financing and proposes measures to stimulate the issuance of bonds in the national currency, broaden the institutional investor base, and improve banks' credit ratings and financial transparency.

Keywords: commercial banks, resource base, capital market, bonds, corporate bonds, financial resources, institutional investors, credit rating, financial transparency, resource diversification.

Аннотация. В тезисе анализируются практика и перспективы расширения ресурсной базы коммерческих банков Узбекистана посредством инструментов рынка капитала. Рассматриваются роль инструментов рынка капитала в структуре банковских ресурсов, практика выпуска облигаций, возможности привлечения средств с международных рынков капитала, а также институциональные и правовые основы данного процесса. Выявлены факторы, ограничивающие возможности коммерческих банков по привлечению ресурсов через рынок капитала, и предложены меры по стимулированию выпуска облигаций в национальной валюте, расширению базы институциональных инвесторов, повышению кредитных рейтингов банков и уровня их финансовой прозрачности.

Ключевые слова: коммерческие банки, ресурсная база, рынок капитала, облигации, корпоративные облигации, финансовые ресурсы, институциональные инвесторы, кредитный рейтинг, финансовая прозрачность, диверсификация ресурсов.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasida 2026-yil 4-yanvar holatida 35 ta tijorat banki faoliyat yuritib, ularning aktivlarida kreditlar ustuvor ulushni, qimmatli qog'ozlar esa nisbatan kichik ulushni tashkil etmoqda. Banklarning majburiyatlari va kapitali tarkibida mijozlar depozitlari qariyb 40%, moliya institutlaridan olingan kreditlar taxminan 30%ni tashkil etsa, obligatsiyalar ulushi hozircha atigi 3–4% atrofida qolmoqda. Bu ko'rsatkich kapital bozori instrumentlarining bank resurs bazasidagi salohiyati hali to'liq ishga tushirilmaganidan dalolat beradi. [1]

Yetakchi banklardan biri "O'zsanoatqurilishbank" ATB so'nggi besh yil mobaynida xalqaro kapital bozorida bir necha marta jami qariyb 1,1 mlrd AQSh dollari miqdorida evrobond va milliy valyutadagi obligatsiyalar chiqargan, shu jumladan, so'mda joylashtirilgan obligatsiyalar hajmi so'nggi yillarda izchil o'sib bormoqda. Xalqaro amaliyotda to'plangan ushbu tajriba tijorat banklari uchun nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham katta ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi. U, birinchi navbatda, xorijiy va mahalliy investorlar o'rtasida o'zaro ishonchni mustahkamlash, bank faoliyatining shaffofligini oshirish orqali investorlar tomonidan bankka nisbatan ijobiy imijni shakllantirish imkoniyatini amalda tasdiqlaydi. Ikkinchi tomondan, mazkur tajriba resurslarni muddat va valyuta tarkibi bo'yicha diversifikatsiya qilish, ya'ni turli muddat va valyutadagi mablag'larni jalb qilish orqali bankning risklarga chidamliligini oshirish mumkinligini isbotlaydi.

Shu tariqa, xalqaro tajribani mahalliy sharoitga moslashtirilgan holda joriy etish O'zbekiston tijorat banklari uchun ham resurs bazasini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqishning real va samarali yo'li ekanligini ko'rsatadi. So'nggi

davrdan respublikamizda kapital bozorini har tomonlama rivojlantirish va uni tijorat banklari resurs bazasini kengaytirishning samarali vositasiga aylantirish maqsadida bir qator tizimli va izchil chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Xususan, kapital bozorida innovatsion moliyaviy mahsulot va xizmatlarni sinov tariqasida joriy etish imkonini beruvchi “tartibga solish qumdoni” maxsus huquqiy rejimi ishga tushirilgan bo‘lib, bu mexanizm yangi moliyaviy instrumentlarni real bozor sharoitida, ammo nazorat ostida sinab ko‘rish va ularni keng joriy etishdan oldin mumkin bo‘lgan risklarni oldindan aniqlash imkonini beradi. Shuningdek, atrof-muhitni muhofaza qilish va “yashil” iqtisodiyotga o‘tish tamoyillariga mos loyihalarni moliyalashtirish maqsadida yashil obligatsiyalar chiqarish uchun zarur huquqiy va institutsional infratuzilma shakllantirilgan, bu esa banklarga xalqaro ESG standartlariga javob beruvchi resurslarni jalb qilish imkoniyatini yaratmoqda.

Bundan tashqari, tijorat banklarini bosqichma-bosqich xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga hamda Bazel III talablariga to‘liq o‘tkazish bo‘yicha aniq vazifa va muddatlar belgilangan. Ushbu chora banklarning kapital yetarliligi, risklarni boshqarish tizimi va moliyaviy hisobotlilik darajasini xalqaro talablar bilan uyg‘unlashtirishga, natijada esa ularning xalqaro kapital bozorlaridan resurs jalb qilish salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Yuqorida qayd etilgan chora-tadbirlarning kompleks tarzda amalga oshirilishi O‘zbekiston tijorat banklari uchun kapital bozori orqali resurs bazasini kengaytirishning institutsional va huquqiy negizini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi. Belgilangan strategik maqsadlarga ko‘ra, 2030-yilga qadar mahalliy fond bozoriga qo‘shimcha ravishda kamida 1 milliard AQSh dollari miqdorida investitsiya jalb qilish rejalashtirilgan bo‘lib, bu ko‘rsatkich mamlakat kapital bozorining sifat va miqyos jihatidan tubdan yangi bosqichga chiqishini nazarda tutadi. Ushbu umumiy hajm doirasida, xususan, 5 trillion so‘m miqdorida korporativ obligatsiyalar chiqarish ko‘zda tutilgan bo‘lib, bu esa tijorat banklari va boshqa xo‘jalik yurituvchi subyektlar uchun ichki bozordan uzoq muddatli va nisbatan arzon resurslarni jalb qilish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi. Bunday miqyosdagi rejalarning amalga oshirilishi, o‘z navbatida, mahalliy kapital bozori infratuzilmasining yanada mustahkamlanishi, bozor ishtirokchilari — emitentlar, investorlar va professional operatorlar sonining ortishi hamda, umuman olganda, moliyaviy bozor va real iqtisodiyot o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlikning kuchayishiga xizmat qiladi. Bu esa tijorat banklarining kapital bozori orqali resurs bazasini kengaytirish borasidagi imkoniyatlarini amaliy jihatdan yanada real va sezilarli qiladi. [2]

Mishkin nazariyasiga ko‘ra, banklar an‘anaviy depozit-kredit modelidan tashqari, moliyaviy vositachilik xarajatlarini kamaytirish orqali kapital bozori instrumentlariga tobora ko‘proq murojaat qilishga majbur bo‘ladi, chunki rivojlangan bozorlarda to‘g‘ridan-to‘g‘ri moliyalashtirish ba‘zan bilvosita moliyalashtirishdan arzonroq bo‘lib chiqadi. Mishkin, shuningdek, banklarning kapital yetarliligi va kredit reytingi darajasi qanchalik yuqori bo‘lsa, ularning obligatsiya chiqarish orqali resurs jalb qilish xarajati shunchalik pastroq bo‘lishini ko‘rsatadi. Bu banklarning kredit reytingini oshirish kerakligini ko‘rsatadi. Mishkin “asymmetric information” muammosini yechishda shaffoflik va investorlar bilan aloqalar rolini alohida ta‘kidlaydi. [3]

Shu o‘rinda alohida ta‘kidlash joizki, mamlakatimizda tijorat banklarining resurs bazasini kapital bozori instrumentlari orqali kengaytirish jarayonida bir qator tizimli masalalar mavjud bo‘lib, ularni bosqichma-bosqich takomillashtirish zarurati saqlanib qolmoqda. Birinchidan, banklarning umumiy resurs bazasi tarkibida kapital bozori orqali jalb qilingan mablag‘lar ulushi an‘anaviy depozit va banklararo kredit resurslariga nisbatan pastroq darajada qolmoqda. Bunday holat resurs bazasini yanada diversifikatsiya qilish zaruratini ko‘rsatadi hamda banklarning likvidlik va foiz stavkasi risklariga sezgirlikni oshirishi mumkin.

Ikkinchidan, mahalliy kapital bozorida institutsional va xususiy investorlar bazasining nisbatan cheklanganligi, shuningdek, ikkilamchi bozorda savdo aylanmasi va likvidlik darajasini yanada oshirish zarurati qimmatli qog‘ozlarning bozor mexanizmlari asosida samarali narxlanishiga ta‘sir ko‘rsatmoqda. Mazkur holat investorlar uchun ushbu instrumentlarning jozibadorligini yanada oshirish hamda kapital bozorining faol rivojlanishini qo‘llab-quvvatlash zaruratini yuzaga keltiradi.

Uchinchidan, ayniqsa, kichik va o‘rta miqyosdagi tijorat banklarining xalqaro reyting agentliklari talablari hamda moliyaviy shaffoflik va hisobotlilik standartlariga moslashish jarayonini jadallashtirish ularning kapital bozoriga mustaqil chiqish va resurs jalb qilish imkoniyatlarini kengaytirish uchun muhim ahamiyatga ega. Mazkur banklarning an‘anaviy resurs manbalariga yuqori darajada tayanishi resurs bazasini yanada diversifikatsiya qilish zaruratini ko‘rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Birinchidan, tijorat banklari tomonidan milliy valyutadagi obligatsiyalar chiqarilishini rag‘batlantiruvchi soliq imtiyozlari tizimini takomillashtirish maqsadga muvofiqdir. Xususan, obligatsiyalar bo‘yicha to‘lanadigan daromad solig‘idan qisman yoki ma‘lum muddatga to‘liq ozod qilish, shuningdek, emissiya bilan bog‘liq boshqa majburiy to‘lovlarni soddalashtirish orqali banklar uchun ushbu instrumentdan foydalanishni iqtisodiy jihatdan yanada jozibador holga keltirish, shu bilan birga, me‘yoriy-huquqiy bazani xalqaro amaliyotga mos ravishda takomillashtirish zarur.

Ikkinchidan, institutsional investorlar, xususan, pensiya jamg‘arma tashkilotlari va sug‘urta kompaniyalarining resurslarini kapital bozoriga jalb qilish maqsadida ularning investitsiya portfelida qimmatli qog‘ozlarga ajratiladigan mablag‘lar ulushini bosqichma-bosqich kengaytirishga yo‘naltirilgan huquqiy va iqtisodiy rag‘batlantiruvchi

mexanizmlarni ishlab chiqish hamda amaliyotga tatbiq etish lozim. Bu esa mahalliy kapital bozorida barqaror va uzoq muddatli investorlar bazasini shakllantirishga xizmat qiladi.

Uchinchidan, tijorat banklarining xalqaro va milliy reyting agentliklari nazdidagi kredit reytingini oshirish yoʻnalishida maqsadli va izchil chora-tadbirlarni amalga oshirish, shuningdek, banklarda investorlar bilan aloqalar xizmatini institutsional darajada rivojlantirish orqali ularning moliyaviy shaffoqligini kuchaytirish hamda investorlar oldidagi ishonchliligini yuksaltirish maqsadga muvofiqdir. Bunday yondashuv nafaqat mavjud investorlarning ishonchini mustahkamlaydi, balki yangi, jumladan, xorijiy institutsional investorlarni ham jalb qilish uchun qulay shart-sharoit yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

1. Oʻzbekiston Respublikasi Markaziy banki. Bank tizimi statistikasi. 2024–2026-yillar [Elektron resurs]. – URL: https://cbu.uz/uz/statistics/buleten/?arFilter_DATE_ACTIVE_FROM_1=&arFilter_DATE_ACTIVE_FROM_2=&arFilter_ff%5BSECTION_ID%5D=3666&year=2026&month=06&set_filter=&set_filter=Y (murojaat sanasi: 12.08.2026).
2. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 18-dekabrdagi PF-254-son “Kapital bozorida investitsiya muhitini yaxshilashga doir qoʻshimcha chora-tadbirlar toʻgʻrisida”gi Farmoni [Elektron resurs]. – URL: <https://lex.uz/docs/-7932083> (murojaat sanasi: 12.08.2026).
3. Mishkin, F. S. The Economics of Money, Banking and Financial Markets / F. S. Mishkin. – 13th ed., Global ed. – Harlow : Pearson Education, 2021. – [Elektron resurs]. – URL: <https://elibrary.pearson.de/book/99.150005/9781292409566> (murojaat sanasi: 12.08.2026).

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100